

LOOTUSRINGI JUHT

KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

Oktoober 1930.

Nr. 1.

III-aastakäik.

VÄLJAANDJA: EESTI ÕPETAJATE LIIT.

Tegev toimetaja: P. Kochtitsky. Toim. liige: J. Elango. Vastutav toimetaja: H. Roos.

Ilmub koolitöö kuudel, kuus korda õppeaastas. Maksab: aastas—50 s., üksik number—10 s.

Toimetus ja talitus: Tallinna, Rataskaevu 22. Telef. 434-63.

Kolmanda tööaasta alul.

Eeloleval kooliaastal „Lootusringi Juht“ ilmub üldiselt endistel alustel, arvestades võimaluseni ka nende soovidega, mis kevadel korraldatud ankeedist selgusid. Sisuliselt ajakiri toob meetodilisi ja praktilisi juhiseid kõlblus- ja karskusõpetuse ning õpilaste isetegevuse alalt, töökavu, materjali ja ülesandeid lootusringide tööks, ülevaateid lootusringide tööst, teateid kooli-ajakirjast, koolide aadresse ajakirjade jne. vahetuseks, kroonikat j. m.

Nagu mineval aastal, nii peame nüüdki meelde tuletama, et ajakiri täidab oma ülesandeid seda paremini, mida lähem on kontakt koolide ja ajakirja vahel.

On tähtis mitte ainult, et iga kool ajakirja tellija oleks, vaid ka et iga kool saadaks ülevaateid omast tööst lootusringis, karskus-kõlblusõpetuses ja õpi-

laste isetegevuses. Samuti jagaks oma kogemusi kõlblus-karskusõpetuse kui uue aine töövõtetes vastavate kirjutiste kaudu. Sarnaste ülevaadete, soovivalduste ja kaastöö saamine ja selle kasutamine ajakirjas — see oleks toimetuse arusaamisel üks mõjuvamaid viise karskuskasvatustöö edukaks teostamiseks kooles.

Ärgu keeldugu siis kasvatajad saamast toimetusele juba kohe ülevaateid senistest töökogemustest, lootusringide tööst, õpilaste isetegevusaladest, kooli ajakirjast numbreid jne. Samuti korratagu seda kooliaasta kestel, kui kogunenud uut materjali.

See on palve kõigile õpetajaile-kasvatajaile, mille täitmise määrast tähtsalt oleneb karskuskasvatustöö edu kooles.

Toimetus.

Mis ülesanne on lootusringil algkoolis?

Uue kooliaasta algusega on taas käimas uus puhang üle Eesti algkooli lootusringide tärgkava orasvälja. Kord ohtrasti külvatud ja järelkülvatud seemet on sattunud kõikjale: heale ja selleks ettevalmistatud pinnale, kuid rohkesti ka söödis ja väetamata põllule, kus ta unustati selleks kutsutud hooldajate poolt tuulte ja tormide kätte. Uus kohendus on jälle käimas lootusringide tööväljal. Mis teha?

Algkooli lootusringi käsitada puht karskusseltsina koolis oleks ekslik. Seda tuleb eriti sellepärast rõhutada, et praegu algkooli 5. ja 6. klassi õpilased on üldiselt päris noored lapsekesed: 12—13 aastased on saanud päris hari-likuks paiguti. Ja meie eesmärk on: tahame neid võita karskusele kasvatusel abil. Meie tahame, et nad jääk-

sid täiskarskeks kogu oma eluaja, mitte ainult kooliajal. Ja siin seisamegi üli-raske keerdsõlme ees: kooliajal on koolil ülesandeks hoida omi kasvandikke täiskarskeina. Selle ülesandega saavad algkoolid vististi hakkama (kui paljud andmed küll otse vastupidist ei räägiks!). On tõsiasi, et kergem on küll hoida lapsi alkoholi tarvitamise eest, kui neid kasvatada hoiduma kogu elu-aja. Ja siin ongi see, mille üle õpetajad kurvad: niipea kui on laps koolist läinud, on ta läinud kaduma ka kõigele heale, mis ta on saanud koolis, nende hulgas muidugi hoidumine tubakast ja alkoholist.

On muidugi õige, kui toonitatakse sel puhul, et siin on takistamas kaks võimsat tegurit: 1. Lapsed kaovad kooli hoolitseva käe alt liiga vara, nende

murdaeg järgneb alles koolist lahkumisele; nende küpsemine, isiksuseks saamine, nende tõeline noorus tuleb alles pärast koolilõpetamist. 2. Ümbruse (ka kodu kaasa arvatud!) assimileeriv mõju alkoholisõbralises vaimus.

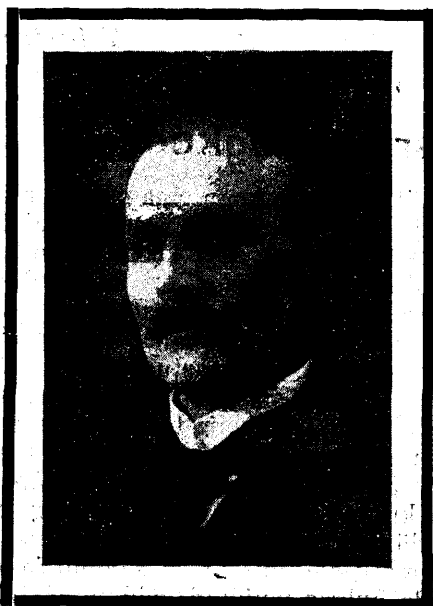
Punkt 1. juurde peab kohe tähendama, et just *karskusküsimuse* seisukohast on otse hädavajaline kooli *hooldava* mõju edasikestmine pärast koolilõpetamist. On viimne aeg hakata õpetajail nõu pidama ja vajalikke samme astuma algkoolilõpetanud noorte koondamiseks kooli ümber, selleks kohalikele oludele ja võimalustele vastava organisatsiooni loomine, kuhu ka pärastised lõpetajad võiksid koonduda. Endisist lõpetajaist võiksid tulla kõne alla noored kuni 18. eluaastani. Siis ehk saaksime neid ka aidata üle ümbruse *allakiskuvast* mõjust.

See töö pärast kooli on ikkagi raske ja vaevaline, on vist „liivale rajatud“, kui sellele ei ole pandud alust õpilase koolis olles. *Ja see ongi lootusringi ülesanne algkoolis.* Siin peab kõrval-

märkena tähendama, et tuleb lõpp teha igasugustele ringikestele (lugemis-, spordi-, punaseristi-, male- jne.), eriti veel siis, kui neid eksisteerib 5—6 ja veel enamgi ühes koolis. Neis ringes käsitletavat *alad* tulevad asetada — kus see on vähegi võimalik — kooli töökavasse, ja teised koondada lootusringi *eriharrastuste* liiki. Nii saaksime algkooliõpilaste võimalikku isetegevust paremini korraldada, jaotada ja süstemaatilisemalt juhtida. Seal siis tuleb selle lootusringi töökava keskkoha, n.-ö. „tulipunkti“ asetada küsimus: kuidas tugevndada lapsi vastupanuvõimele ühiskondlikele pahedele? Ja siin tuleb võtta aeg-ajalt ühisele arutusele (õpetaja hoolsal juhatusel muidugi) alkoholi ja selle kaaslaste *lagastav* mõju üksiku isiku kui ka terve ühiskonna kohta. Laste endi tähelepanekute ülesmärkimine ja nendest lühedate ettekanete tegemine suuliselt õpikaaslasile lootusringis — see üks paljudest võimalustest töötamisel lootusringis.

H. R-maa.

Prof. dr. hon. c. P. Pöld †

P. Pöld.

Eesti Karskusliidu esimees, aktiivne karskustegelane, ülikooli pedagoogika professor, tegelane paljudes haridus- ja seltskondlikes organisatsioonides ning politikas, lahkus võitlejate ridadest...

Leinates rasket kaotust, võtame mälestusena kaasa jatkuvas võitluses selle innu, mis tähistas lahkunu elu ja tööd.

* * *

Peeter Pöld sündis 30. juunil (v. k.) 1878. a. Jõhvi kihelkonnas kooliõpetaja pojana, lõpetas Tartu Ülikooli usuteaduskonna cand. theol. astmega. Olnud: Eesti Noorsoo Kasvatus-Seltsi tütarlaste keskkooli juhataja, riigi algupäevil haridusminister, ülikooli asutamisel kuraator ja rektor, filosoofia-teaduskonna dekaan.

Alates 1920. a. ülikoolis pedagoogika-professor kui ka teistel aladel tegev. Teenete eest ülikooli loomisel valitud audoktoriks. Olnud tegev paljudes hariduslikes ja seltskondlikes organisatsioonides, karskusliikumises, seltskonnaelus ja politikas.

Suri 1. sept. 1930. a. Tartus tüüfusse.

Uusi huvialasid lootusringele.

Oleme korduvalt rõhutanud, et lootusring on õpilastele enesearenduse ringiks, õpetajale kohaks, kus ta võib mõjutada kõigekülgselt kasvatustööd. Kehaliselt, vaimliselt ja kõlbliselt õieti arenenud õpilane hoidub ka alkoholist ja tubakast kui pahedest teiste pahede hulgas. Lisaks teadmiste rikastamisele ja veendumuste kasvatamisele noored vajavad huvitavaid ülesandeid, meeldivat tööd.

Üks sarnastest ülesannetest võiks olla koolidevaheline ühendus. Paljudes koolides ilmuvad paljundatud kooliajakirjad. On tõsiselt soovitatav nende ajakirjade vahetamine teiste koolidega. Lugesid teiste mõtteid ja kavatsusi, nähes teiste võimeid, tuleb tahe ja oskus omigi muuta väärilisemaks.

Peale ajakirjade vahetuse oleks kõigiti huvitav kohalise ilmega piltpostkaartide ning foto-piltide vahetamine. Vahetada võiks neid kas lahtiselt ehk koondatult vastavaisse portfooliumidesse. Viimane saatmisviis on kohasem sellega, et võimaldab ainet rühmitades, koostades, nimetustega varustades jne. õpilastele laiemat tegevust. Niisugused kogud osutuvad tihti vääriliseks õppeabinõuks koolile kodumaa tundmaõppimisel.

Samuti õige vajalikku materjali saab vastastikkusel vahetusel loodus-

teaduse alal. Vanema klassi õpilased tunnevad taimi, mineraale j. m. kodumaa looduses ja koguvad hea meelega mõnest kohal erinevast taimest või mineraalist tagavara vahetamiseks. Kogumiseks soovitava eseme leidmiseks annab õpetaja juhatusi, arvestades kohaliste omapärasustega, mis mujal Eestis harvemini võiks leiduda. Teine sarnane võimalus on, kui koolid koostavad nimekirjad neist esemeist, mis nad vajavad, kui ka — mis pakkuda võivad. Nimekirjad saadetakse teistele koolidele.

On võimalus olla ka kollektiivselt kirjavahetuses mõne küsimuse selgitamisel. Küsimused võiksid olla lootusringi töövõtetest, iseloomu kujundamisest, mitmesuguste ülesannete lahendamist jne.

Toodud näidetega ei piirdu muidugi need mitmekesised võimalused, mis koolide vahelmise ühenduse teostamises mõeldavad. Huvi ja tulu, mis sarnane vahetamine — omal jõul saatmine ja saamine — pakub, on küllalt mõistetav.

Astugu lootusringid kohe sügisel selleks samme ja teatagu oma soovidest „Lootusringi Juhile“, kus siis ilmuvad kõikide vahetust soovijate aadressid ühes märkusega, mida nad soovivad saata või saada vahetuseks. P. K.

Üleskutse V laste karskusvõistluskirjutuseks.

Eesti Õpetajate Liidu karskuskasvatustoimkond kutsub käesolevaga kõiki alg- ja täienduskooli võtma osa käesoleval 1930/31. õppeaastal korraldatavast V laste karskusvõistluskirjutusest.

Võistlus sünnib üldjoontes eelmiste aastate eeskujul. Eelseisvast võistlusest võivad võtta osa kõik õpilased ja lootusringide liikmed. Osavõtjad jagatakse kahte rühma: 1) noorem rühm, kuhu kuuluvad esimese nelja õppeaasta kasvandikud (loomulikult 3. ja 4. klassi lapsed, sest 1. ja 2. kl. õpilased on alles liig vähese ettevalmistusega), ja 2) vanem rühm, kuhu kuuluvad 5. ja 6. kl. ja täiendusklasside õpilased.

Õppimisraamatu selleks võistluseks kirjutab E. Ö. L. karskusesekretär P. Koehitsky. Õppimisraamat

„Võitlus elu tervendamiseks“ on määratud nii nooremale kui vanemale rühmale. Et aga kergendada tööd nooremale rühmale, siis jäetagu noortega töötades välja kõik need osad, mis on raamatus peenikese trükiga.

Kõik koolid ja lootusringid, kes katsevad võistlusest osa võtta, hoolitsegu, et kõik osavõtjad õpilased oleksid aegsasti varustatud õpiraamatukestega. On väga tähtis, et just iga võistluse vastu valmistuja saaks õppimisraamatukese, sest muidu tuleks neil, kellel omal raamatut ei ole ja peavad seda laenama naabrilt, halvemates tingimustes valmistuda võistlusele. Kui mõnel õpilasel raamatukese ostmiseks ei ole raha, siis tuleks neile raamat kinkida kooli või ringi arvel. Kõigiti kohane oleks kõigile õppijale ringi arvel, raa-

matud hankida, mis kodudes huvi ärataks ringi tegevusele. Nii ehk teisiti omandatud raamat on aga, peale otsekohese vajaduse õpilasele, mõjuvaks teguriks karskustöös kodudes, mida kasvataja ei või unustada.

Õppimisraamat on juba trükist ilmunud ja tuleb tellida Õpetajate Liidult (aadress: Tallinna, Rataskaevu 22), raamatute raha ette saates kas postmarkides ehk rahakaardiga. Õppimisraamat maksab 10 senti. Raamatuid tellides tuleb teatada: *osavõtjate arv kummaski rühmas, tellitud raamatute arv ja tellija täppis aadress*. Igale koolile on saadetud üks eksemplar raamatut tutvumiseks.

Õppimist ja ettevalmistamist korraldab iga kool ja ring muidugi oma äranägemise järele. Lootusringides oleks kohane selleks koosolekuid kasutada. Õpetajal-rühmajuhil tuleb õpitavat täiendada ja selgitada, sest õppimisraamat on väike ja konspektiivne. Selleks võib kasutada muu seas raamatuid: „Eesti-maa, rahvas, kultuur“ (lhk. 1166—1182), M. J. Eiseni „Karskusliikumise ajalugu“, J. Elango „Päikese poole“ (lhk. 170 j. t.), „Külvaja Kalender“ 1930. a., R. Sõrmuse „Alkohol Eestis“.

Võistlus korraldatakse 8. märtsil 1931. a.; kohapealsete olude nõudel pedagoogika nõukogu otsusel võib aga korraldada võistluse ka lähemal koolitöö päeval, s. o. kas 7. või 9. märtsil. Paar nädalat enne võistluse päeva saadab Õp. Liidu K.-toimkond kõigile neile koolidele ja ringidele, kes õppimisraamatud tellinud ja kes teatanud, et nad võtavad osa võistlusest, vastaval arvul võistlusküsimuslehti. Õpilasi ei tule tutvustada võistlusküsimustega enne võistluspäeva. Määratud päeval, osavõtjate eneste poolt kohaseks peetud kella ajal, kogunevad võistlusele ettevalmistatud õpilased, igaüks neist saab lehekese, mis sisaldab umbes kümme-kond võistlusküsimust, ja peab siis katsuma neile esitatud küsimusile asjalikult ja tabavalt kirjalikult vastata, millega ongi võistlus toimetatud. Loomulikult piirduvad küsimused kindlasti ainult selle materjaliga, mis leidub õppimisraamatus, kusjuures mõlemale rühmale on erilised küsimuslehed.

Kirjutamiseks jäetakse aega *kaks tundi*. Rühma juhataja valvab, et ei

juhtu korrarikumisi. Üksikasjalised ja täpsad juhised kirjutamise kohta saadetakse ühes võistlusküsimustega.

Võistluse lõpul kogutakse kirjutised, märgitakse neis leiduvad sisulised vead (kirja- ja stiilivigu ei arvestata!) ja hinnatakse tööd sõnadega: hea, rahuldav, nõrk.

Peale selle märgitakse kohal veel need õpilased, keda arvatakse auhinna väärilisteks. Auhindamisel võetakse arvesse, peale töö hinnangu, ka õpilaste kõlblat elu. See tehakse teatavaks õpilastele kohe võistluskirjutuseks ettevalmistumisele asumisel.

Kõik osavõtjad registreeritakse erilisel aruandelehel, mis saadetakse ühes võistlusküsimustega. Võistlustööd ühes aruandelehega saadetakse E. O. L. K.-toimkonnale Tallinna.

Kokku tulnud kirjutised vaadatakse ja hinnatakse teistkordselt E. O. Liidus, kusjuures kohapealne hinnang on aluseks auhindade määramisel.

Hindamisel võetakse võrdlemiseks ühe kooli tööd, kuna koolidevahelist (ülemaalist) võrdlust ei ole.

Kõigile osavõtjaile annab Liit ilusad mälestuslehed, kuna parimate kirjutiste autorid kummaski vanadusrühmas igas koolis saavad auhindaks lastekohased raamatud. Hindamine toimunud, saadab Liit mälestuslehed ja auhinnad koolidesse. Kuid nende väljajagamine peaks sündima kogu riigis ühel ajal nagu võistlus isegi. Kohasem aeg selleks on lootusringide kevadpüha, mis käesoleval õppeaastal arvatavasti maikuu keskel peetakse.

Õpetajate Liit loodab, et meie õpetajad andumusega ja rohkel arvul kasutavad seda huvitavat ja häid tagajärgi töötavat töövõtet, millega võivad tuhandeid lapsi karskusteadmistega rikastada ja neis karskusmeelsust ning -veendumust kasvatada. Koolides, kus kuulub õpilasi mõlemasse rühma, oleks soovitatav ettevalmistus- ja õpetustöö jagada vähemalt kahe õpetaja vahel. Koolides, kus väga palju õpilasi, on soovitatav igas klassis iseseisvalt ettevalmistajate rühm. On väga tähtis, et igal ettevalmistajate rühmal oleks oma juht, sest kui üks õpetaja peab juhtima ja õpetama mitut rühma, läheb see töö tal raskeks, mille all kannatab töö edu.

Lähemaid andmeid võistluskirjutu-

sest üldse leidub koolidele ühes käesolevaga saadetud ringkirjas.

Auhindamisele tulevad tööd, mis on:

1. jõudnud E. Õpetajate Liitu hiljemalt 25. märtsiks 1931. a.

2. mis on koha peal hinnatud ja mõlemi rühma töödele juurde lisatud selleks saadetud aruandeleht, kuhu märgitud osavõtjad selgesti loetava käekirjaga hindamise alanevas järjekorras.

E. Õ. Liidu karskuskasvatustoimkond loodab kindlasti, et võistluskirju-

tus koolides, mis seni iga aastaga hoogsalt laienenud meil ja välismail ning osutunud eriti õnnelikuks kasvatustöö võtteks tuleva inimpölvte tervendamisel, meil varstigi saab üldiseks kõigis kooles ja korraldatav V võistluskirjutus viib sellele eesmärgile võimalikult lähemale.

Selle kasvatustöö teostamiseks ei saa keelata õpetaja-kasvataja oma algatavat ja juhtivat abi.

E. Õ. L. karskuskasvatustoimkond.

Kuidas hindavad õpilased võistluskirjutust.

Üks näidetest — väljavõte Valga linna 6. algkooli lootusringi „Noorusjõud“ vanema rühma ajakirjast „Koidikul“ Nr. 1, 1929. a.

Neljas mai.

..... Heliseb kell, kutsudes vahetunnile lapsi. On kõigest kolm tundi, kuna järgmised karskusedendamiseks pühendatakse. Nii siis, karskustund on käes. Kogume saali, kus seisavad pingid ja kolm kaunistatud lauda. Viimaste peale vaatame me iseäranis otsiva pilguga. Nii siis, veel kord, oleme saalis. Kantakse ette laule, deklamatsioone ja kõneldaksegi, kuid see kõik huvitab meid vähe, teades, et on tulemas midagi tähtsat. Viimaks, pika ootuse järele, loetakse ringi nimekiri, mille järele tulevad auhinnad. „Kuues

klass...“ kõlab kõnetoolilt. Loetletakse nimed, misjärele auhinna omanikud esile sammuvad ja saades auhinna häbelikult kaovad. „Viies klass...“ Selle järele kuulds kuskilt nagu kõrgelt mu nimi. Kõrvus kohiseb, kartes teiste läbitungivaid pilke, langetan pää ja liginen kõikuval kõnnakul laua juurde. Pihku surutakse raamat, ja tagasi tulles paitan teda kui kallimat vara. Meie kõik saame veel mälestuslehe, ja siis läheme koju. Koduteel heljusid mu mõtted selle raamatu üle. See raamat on mulle kallis, sest ta on ju esimene oma tööga saavutatud. Jass.

Töö lootusringis. Töökavast.

Peale üldise karskus- ja kõlblusõpetuse vastavais tundides on lootusringidel harilikult erilised töökoosolekud. Neil koosolekuil tutvutakse küsimustega, mis vajalikumad iseloomu kujundamisel, keha ja vaimu tervendamisel. Õpetajale jääb selles töös juhtiv ja teadmisiandev osa, kuna õpilastele võimaldub ise-tegevuse arendus ja tegelik enesekasvatus.

Töökava selleks on soovitav koostada sügisel üldjoontes eeloleva kooliaasta ulatuses. Arvestada tuleb muidugi nii nende osavõtjatega, kellele on töö jätkamine, kui ka täiesti uute juurde tulijatega. Aasta nelja kestvusel, mil õpilased lootusringis teotsevad, peaks neil nii võimalus leiduma kõigi olulisemate küsimustega tutvuda.

Selles osakonnas on kahel eelmisel aastal püütud abiks olla tegelikule tööle lootus-

ringis ning toodud rida töökavu, saatepalu, mänge, ülesandeid j. m.

Kordamata siin eelmist, juhime neile tähelepanu töökava koostamisel. Samuti ärgu unustatagu kasutamast vanemat kooli raamatukogus leiduvat sellekohast kirjandust („Rahva Lootus“, „Päikese pool“, kõlblusõpetuse lugemikud j. m.).

Rikkalik salv materjali leidmiseks on kohalik elu ja juhi isiklised elukogemused, mida ajalehed ja ilukirjandus täiendavad.

Eeloleval aastal jätkame selles osakonnas vastava materjali toomist valikuks. Ühtlasi aga tuletame endist palvet meelde lootusringi juhtijatele ja kasvatajatele: *saatke toimetusele ülevaateid tööst, teemade loetlusi, saatematerjali leiu kohta andmeid!*

Kuidas kasutada aia-saadusi?

1. *Varandusest maa all.* Muinasjutud rahaaukudest teostuvad aias... (Tuntud jutt isast, kes poegele soovitas otsida viljapuu-aias rahaauku.)

2. *Tähtsamad puu- ja juurviljad.* Õunad, marjad j. m. vili puudel, pöösastel ja peenardel. Naired, porgandid, tomatid j. m. aia-vili. Puu- ja aia-vilja toitavaid väärtusi, muu seas — vitamiinid neis.

3. *Toitained võivad hävineda toidus.* Liigne keetmine (kanamuna, vitamiinid). Vürtsid, eriti äädikas (vitamiinid). Õigem kasutusviis mitmele viljale: neid süüa keetmatult (värskena ja rikkumatult hoituina).

4. *Käärimine — üks „oskus“ toitaineid hävitada.* Käärimise keemiast üldisem, suhkru kadu. Võrdlev ülevaade, kui palju läheb kaduma toitaineid veinis, õlles, põletatud viinas. Asemele tuleb — a l k o h o l.

5. *Miks ei kõlba kodu-vein ja kodu-õlu meile joogiks?* Toitained hävitatud, alkohol — kui mürk — asemel. Alkohol mõju (lühidalt, üksikasjaliselt hiljem): kahju tervisele üldse, närvikavale, halvad harjumused, õnnetused, kuritööd, majanduse hävi.

6. *Kuidas hoida õieti puuvilja ja marju talveks?* Praktilisi juhiseid — nõuete kohaselt. Õige „vein“ ja „õlu“ kodudesse! (Hoidmine vees, õhukindlates nõudes parajasel kuumutamisel, keedised, käärimata mahlad.)

7. *Tegelikke töid kodus õpilastele kordavaks ja süvendavaks kokkuvõtteks, illustatsioonideks, diagrammideks, tähelepanemiseks jne.*

Teemasid:

„Mida mina võin?“

„Kuidas võidelda kodus alkoholi vastu?“

P. K.

Sepp.

Varjatud puudest, seisab vana sepikoda. Päevast päeva kuulen sealt heledaid haamri lööke, nagu vana armsa laulu rütmi.

Lõõtsa kohisedes lõõmab heledasti ääsi-tuli; selle valguse kumas näen vana meistri auväärilist kuju.

Varase hommiku videvikust kuni hilise õhtu ämaruseni lendlevad hoogsalt sädemed seal, alasil hõõgub hele-kuum raud, karastub vees.

*

Veel hiljuti ütlesin vanakesele: „Küllalt, hoidke oma jõudu ka vahest! Olete küllaltki töötanud elueal.“

Vaikse õnne helk silmis, vastas ta: „Ei puhkus kõlba mulle enne, kui tagasi jõuab mu poeg. Tema jaoks olen vaevunud, temale iga mu haamri löök. Seisab tema kord siin ääsi-tule kumas, — olgu õnnistatud see päev!“

Tuli siis poeg. Nii kõhn, nii kahvatu, vaikiv...

Olen kuulnud siia jõudnud jutte, kuis veetis ta päevi kaugel. Kuis tihti joojate ringis täie klaasiga istus, kuni kadus temas isa auväärne eluviis ja kuju. Kurnatud keha ja vaimu jõudis vaevalt veel tuua isa-majja, suurema siia.

*

Vana pärnade alla lisanes surnuaiale värsked hauaküngas. Karedad sügistuuled kandsid kalmule koltunud lehti.

Vanast sepipajast kostsid meistri haamri tumedad löögid, nagu kaugenenud kellahelina kaja. Oli vanakesel viimne töö: teha poja hauale rist.

A. O. D.

Kes valib kohase kingituse?

Ülesanne Nr. 1.

Lepiksaare lootusringlastel seisab eel tähtis päev. Nende parimal sõbral, agaral toetajal ja tähtsamal kohalikul karskustegelasel on pea 60. aastane sünnipäev.

On kavatsus kinkida sünnipäeva lapsele väikene mälestuse, mis tänutäheks toetuse

eest sümboliseks väljendaks jubilaari viljakat tööd lootusringis ja karskuskasvatuse töös.

Lepiksaare lootusringlaste kasutada kingituse ostmiseks on antud 40—50 krooni. Suvisel üldkoosolekul on kaalutud küsimust ja tehtud juhatusel kolm ettepanekut. Kinkida

üks kolmest järgmisest esemest: 1) Külvaja kaju. 2) Kirjamapp vastava monogrammiga. 3) Komplekt kirjandust iluköites.

Kes lootusringlastest tuleks Lepiksaarlastele appi ja annaks nõu, mis oleks kohane

kingiks osta, ja miks just nimelt soovitatud ese. Kust oleks võimalik saada soovitatud eset, ja mis oleks selle hind? *E. R.*

Ülesande lahenduse tulemused palub toimetuse saata omale hiljemalt 25. novembriks.

Mis tehakse lootusringes.

Märtna algkooli ajakiri „Leek“ Nr. 2 läinud kooliaastast toob muude omapäraste jutustuste ja luuletuste hulgas, millest ühe hiljem avaldame, kokkuvõtte õpilaste seas koduselt korraldatud ankeedist: „Mis valmistaks sulle suurimat pühade rõõmu?“ Kokkuvõte annab huvitava läbilõike õpilaste soovidest ja vaadetest, mis võiks oma korda olla aluseks mõnele referaadile.

Samas ajakirjas Nr. 3 tuuakse ülesandeid mänguks — Golf sõnadega. Mäng seisab ühest sõnast teise tuletamises, igakord ainult ühte tähte vahetades.

Näiteks: Ülesanne. Lahendus.

„Tuli »»» Vesi“

Tuli,
Tali,
Vali.
Veli,
Vesi.

Rannu ja *Jaani* algkooli lootusringide ning *Läänemaa Õpetajate Seminari* karskuse ja enesekasvatuseliku õpiringi tegevusest ülevaate avaldame järgmises numbris.

Läänemaa õpetajate seminari karskus- ja enesekasvatuseliku õpiringi töökoosolekul peetud referaatide nimekirjast väljavõte: Enesekasvatusest, Kuidas enese üle valitseda, Tahte nõrkusest, Vaikimise kool, Kujundatud karakter, Kuidas kasvatame end töö kaudu, Naiselik iseloom, Täpsus ja unustamine, Önn, Ilu küsimusest, Töö rõõm, Kasvame iseseisvaks, Enesekasvatusest üldse, Tahtejõud, Ligimese armastusest, Nõrgemate aitamiseks, Vastutavuse tunne, Harjumused, Alkoholi keemia, Alkoholi bioloogiline toime, Suitsetamine, Alkoholismi põhjused, Karskusliikumise ajalugu, Karskusemõtteid üldse, Alkoholi suhe jõule, spordile ja soojusele, Alkoholi mõju vaimuelule, Kuidas mõjub alkohol inimkonnale, Karskuse seaduseandlus, ilukirjandusest töid j. m.

Ülevaateid lootusringide elust ja tööst ning koolide paljundatud ajakirju palume cel-oleval kooliaastal järjekindlalt saata toime-tusele!

Koolide ajakirjad.

Toimetusele on kevadel veel saadetud: „Koidik“ nr. 2. Velise algkooli lootusring.

Sisust: Mõtteid vabanduspäevil, Minu kurvem mälestus, Vaade aknast õue, Talvine õhtu, Kevade ootel, Jalutuskäik, Kevadine päev. Nalja, ülesandeid, illustratsioone.

„Kiir“ nr. nr. 1 ja 2. Pidula algkooli lootusring „Kiir“.

Sisust: luuletusi, jutustusi, ülesandeid mitmesuguseid, küsimusi-vastuseid jne. Hoogne üleskutse võistluskirjutusest osavõtuks.

„Võitleja“. Halliste l. ajakirjast 1926. —1929. a. väljavõtteid.

Sisukas valik, rikkalikult ja väga maitsekalt mitmevärviliselt illustreeritud.

Sisust: Miks olen karske, Elu on võitlus, Looduse ilu, Kui valvur uinub, Kurk kulutab rohkem kui käed teenivad, Kuidas kõrtsmikust karsklane sai, Minu kavatsusi, Simmani pahed, Kuidas püsida tervena ja elurõõmsana, luuletusi jne.

„Leek“ nr. 3. Märtna algkooli lootusring. Sisust: Pühade munad, Kalapüük, Noored! (üleskutse elu tervendamiseks), Sõit jääga, Miks ma aprillikuud ei salli, luuletusi, ülesandeid, illustratsioone.

Kes teab soovitada häid lastenäidendeid ja ilulugemise materjali?

Eesti kirjanduseturg on eriti kehv just enamväärtuslikest lastenäidenditest. Lootusringides on aga vägagi valjak aegajalt esineda huviõhtutel ja pidudel mõnegi lavalise ettekandega.

Palutakse teatada toimetusele, missuguseid paremaid näidendeid kusagil lootusringis on ettekantud. Väga vajalik oleks ka just neist näidenditest teatada, mis veel käsikirjadena mõnel pool tuttavate ringkondades liiguvad, ühtlasi tähendades, kust võiks neid tarvitamiseks tellida.

Teiskes, palutakse teatada, missuguseid palasid on lootusringides tarvitatud dramatiseerimiseks ja deklameerimiseks.

Saadud vastustest valmiv nimekiri aitaks märksa korraldada ja paremini sisustada huviõhtuid ja pidusid.

Vastused neis küsimusis palutakse saata toimetusele *kuni 10. nov. 1930. a.*

Peale selle palutakse teatada *talve jooksul* korraldatavate pidude kavad, millest toimetust siis avaldab kohaseid üldteadmiseks.

E. R.

Mänge

„Lootusringi Juhis“ avaldamiseks on lubanud koostada tuntud võimlemisõpetaja, mis oleks

uued ja kohased algkoolile. Loodame neid avaldada juba järgmises numbris.

Kroonika.

VIINAMÜÜK VÄHENEB!

Alates 1927. aastast on viina ja piirituse müük järjekindlalt vähenenud. Nii müüdi piiritust üldse (joogiks, tehniliseks otstarbeks jne.), arvates puhtas alkoholis:

1927. a. — 4442000 l,

1928. a. — 4119400 l,

1929. a. — 3618600 l.

Käesoleva 1930. a. esimesel poolel on viina ja piirituse müük langenud 16,5 protsendi võrra.

Kuigi salapiiritus, koduõlu ja viimasel ajal eriti kodu-vein osalt põhjendavad selle languse, on siiski põhjust arvata, et ka üldine alkoholi tarvitamine joomiseks vähenemise tendentsi näitab.

VÕITLUS ALKOHOLIGA VÄLISMAIL.

Prantsusmaa karskustöö on muutunud õige hoogsaks. Üks erinevaist joontest selles töös on plakaatide tarvitamine kuulutustulpadel Pariisi tänavail. Plakaadid on sisuliselt kui ka kunstiliselt hästi õnnestunud ja avaldavad mõju rahva karskendamiseks.

Jaapanis on karskusmeelne liikumine õige laialdane. Koolides on karskusõpetus, alkoholi keeldu noorsoole tahetakse laiendada kuni 25-aastalisterni, mille poolt kolmandik parla-

mendi saadikuist hääletama kohustunud. Koolides teotsevad õpilaste karskusühingud, kuna noorte neiude rühmad töötavad mitte abielluda alkoholi tarvitajate noormeestega. Täis-ealiste karskusühinguid on üle 1½ tuhande. Mitmes külas on maksev kohalik keeluseadus.

Baieri õllefabrikud valmistavad limonadi, sest õllemüük on tunduvalt vähenemas. Selle vähenemise mõju nähakse spordi edus, mis noorte juures hoogu võtmas. Sport aga ei salli oma kõrval alkoholi.

Rahvusvaheline Õpetajate Karskusliit korraldas 19.—25. juulil k. a. Stokholmis koosoleku, millest seitsme maa esitajad osa võtsid.

Üleilmne karskuskongress peetakse 1931. aasta sügisel Poolas.

KOOLIUENDUSE NÄITUSEST

Tallinnas 12.—26. augustil võttis osa 2121 õpetajat ja 894 külalist, kokku 3015 isikut. Osavõtjate hulgas oli külalisi 14 välisriigist.

Karskuskasvatusest oli väljapanekuid E. Ö. L. karskuskasvatustoimkonnalt, lootusringelt ja Viinist. Sisulise ülevaate sellest toome järgnevas numbris.